

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua

№ 5-994/24
від 23 грудня 2024 року

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

На розгляді Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування знаходяться проекти Законів України:

- «Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження цінної історичної забудови в населених пунктах» № 11481 від 15.08.2024 (далі – Законопроект № 11481);

- «Про внесення змін до Закону України "Про охорону культурної спадщини" та інших законів щодо вдосконалення механізмів захисту культурної спадщини та відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини» № 11459 від 02.08.2024 (далі – Законопроект № 11459);

- «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини № 11458 від 02.08.2024 (далі – Законопроект № 11458).

За результатами аналізу направляємо консолідовані зауваження та пропозиції органів місцевого самоврядування.

До Законопроекту № 11481:

1. Законопроект № 11481 пропонує внести зміни до статті 1 Закону України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III (далі – Закон № 1805-III) та визначити, що цінна історична забудова – історичні будинки, будівлі, споруди, а також їхні території, які формують традиційний характер середовища та потребують збереження, складається з значної та рядової історичної забудови.

Пропозиції: чітко визначити: 1) які будинки відносяться до історичних (хронологічна глибина чи значна збережена забудова, яка існує на момент визначення таких будинків, як цінної історичної забудови тощо); 2) чи входять до цінної історичної забудови щойно виявлені об'єкти та пам'ятки; 3) що відноситься до території історичних будинків та як вони визначаються.

2. Законопроект № 11481 пропонує визначити, що значна історична забудова — будинки, будівлі і споруди, що мають художню та історичну цінність і є характерними для конкретного населеного пункту, належать до характерних зразків архітектури та будівництва минулих історичних епох.

Пропозиції: передбачити: 1) які організації та спеціалісти (фахівці) будуть визначати художню та історичну цінність; 2) яким документом визначається художня та історична цінність, що в цьому документі необхідно обов'язково відобразити (період розвитку об'єкта, архівні матеріали тощо); 3) яка передбачена відповідальність за визначення художньої та історичної цінності; 4) який порядок розгляду таких документів

(висновків); 5) порядок дій у разі наявності різних висновків (експертиза, хто і як її будуть проводити).

3. Законопроект № 11481 пропонує доповнення частини першої та другої статті 6 Закону № 1805-III пунктами 14² та 9², якими передбачається підготовка Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради та подання на затвердження **відповідному органу місцевого самоврядування** переліку цінної історичної забудови та порядку її використання. Разом з тим, пропонуються зміни до підпункту 6 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР (далі – Закон № 280/97-ВР) в частині віднесення до власних повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад підготовки та подання на затвердження **ради** переліку цінної історичної забудови та порядку її використання. Враховуючи те, що органи місцевого самоврядування можуть бути представницькими або виконавчими, необхідно чітко визначити, на які саме органи покладаються зазначені повноваження.

Пропозиції: замінити у пункті 9² частини другої статті 6 Закону № 1805-III слова «відповідному органу місцевого самоврядування» на «відповідній місцевій раді».

4. Законопроект № 11481 пропонує доповнення частини першої статті 6 Закону № 1805-III пунктом 14¹, який передбачає віднесення до повноважень органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій погодження переліку цінної історичної забудови та порядку її використання. Оскільки, відповідно до запропонованої Законопроектом № 11481 редакції підпункту 6 пункту «а» статті 31 Закону № 280/97-ВР, затвердження зазначених переліків і порядок їх використання належить до повноважень місцевих рад, відсутня необхідність погодження переліків цінної забудови та порядку її використання з обласними адміністраціями.

Пропозиції: виключити пункт 14¹ частини першої статті 6 Закону № 1805-III в редакції Законопроекту № 11481.

5. Законопроект № 11481 пропонує доповнити статтю 34 Закону № 1805-III новим абзацем, відповідно до якого на територіях історичної забудови, що знаходяться за межами історичних ареалів населених пунктів, які занесені до Списку історичних населених місць України, за межами зон охорони пам'яток та в районах історичної забудови населених пунктів, які не занесені до Списку історичних населених місць України, або в яких відсутні пам'ятки культурної спадщини, здійснюється **регенерація традиційного середовища** із забезпеченням збереження архітектурно-художніх особливостей цінних фасадів історичних будівель. Проте, Законопроектом № 11481 та іншими законами не визначено термін «регенерація традиційного середовища».

Пропозиції: надати визначення терміну «регенерація традиційного середовища».

6. Законопроект № 11481 пропонує доповнити частиною шостою статтю 16 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI (далі – Закон № 3038-VI), яка передбачає, що містобудівна документація на місцевому рівні розробляється з урахуванням переліків цінної історичної забудови та порядку використання цінної історичної забудови. Проте, відповідно до частини 4 статті 16 Закону № 3038-VI склад, зміст, порядок розроблення та оновлення містобудівної документації на місцевому рівні встановлюються Кабінетом Міністрів України. Крім того, у запропонованому положенні із усієї сукупності об'єктів культурної спадщини увага акцентується на цінній історичній забудові, що може мати наслідком ігнорування особливостей містобудівної діяльності щодо інших об'єктів культурної спадщини при розробленні містобудівної документації.

Пропозиції: виключити доповнення статті 16 Закону № 3038-VI частиною шостою.

7. Законопроект № 11481 пропонує доповнити статтю 31 Закону № 3038-VI новою частиною 6¹, яка передбачає, що особливості погодження містобудівних і архітектурних перетворень цінної історичної забудови регулюються Законом України "Про охорону культурної спадщини". Однак, стаття 31 Закону № 3038-VI, до якої пропонуються зміни, регулює питання розроблення, експертизи та погодження такої документації. Таким чином, зміст запропонованої нової частини 6¹ не відповідає предмету статті, до якої вона вноситься.

Пропозиції: виключити доповнення частиною 6¹ статті 31 Закону № 3038-VI.

До Законопроекту № 11458:

1. Законопроект № 11458 пропонує викласти в новій редакції статтю 92 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та передбачає за порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини накладення штрафу однакового розміру на посадових осіб підприємств, установ та організацій, незалежно від форми власності та громадян. Враховуючи принцип пропорційності, згідно з яким встановлені законодавством санкції знаходились в справедливому балансі з масштабами порушення, необхідно визначити окремо санкцію за правопорушення вчинені громадянами та правопорушеннями вчиненими посадовими особами.

Пропозиції: визначити у санкціях відповідно до кожного виду правопорушення різний розмір штрафу для різних типів осіб, які його здійснили.

До Законопроекту № 11459:

1. Законопроект № 11459 пропонує внести зміни до назви статті 20 Закону № 1805-III «Право привілеєвої купівлі пам'яток» та замінити слово «пам'яток» на «об'єктів культурної спадщини». Однак, за текстом зазначеної статті та інших пов'язаних статей залишаються норми, предметом регулювання яких є саме пам'ятки. Таким чином, створюється правова невизначеність щодо розрізнення регулювання права привілеєвої купівлі пам'яток та об'єктів культурної спадщини.

Пропозиції: викласти назву статті 20 Закону № 1805-III у наступній редакції: «Право привілеєвої купівлі пам'яток, щойно виявлених об'єктів культурної спадщини»; у всіх абзацах зазначеної статті після слова «пам'ятки» доповнити словами «щойно виявленого об'єкту культурної спадщини».

2. Частина четверта статті 21 Закону № 1805-III в редакції Законопроекту № 11459 передбачає, що викупна ціна об'єктів, проданих з порушенням їх власником права привілеєвої купівлі об'єктів культурної спадщини, встановлена судом, зменшується на суму бюджетних витрат з підготовки звіту про оцінку майна, фінансові санкції, накладені на власника та шкоду, заподіяну власником. Проте, зазначене положення не передбачає зменшення викупної ціни, яка підлягає сплаті органами охорони культурної спадщини, на суму судового збору.

Пропозиції: доповнити частину четверту статті 21 Закону № 1805-III нормою, яка передбачатиме зменшення викупної ціни на суму судового збору.

3. Законопроект № 11459 пропонує викласти статтю 21 Закону № 1805-III в новій редакції, яка передбачає, зокрема, в частині п'ятій зазначеної статті, що попереднє повне відшкодування вартості пам'ятки (її частини) здійснюється у грошовій формі не пізніше ніж на сто вісімдесятий день з дня набрання рішенням суду про викуп пам'ятки (її частини) законної сили. Зазначене положення містить ознаки правової невизначеності, оскільки передбачає вимогу внести на депозитний рахунок суду попереднє повне відшкодування вартості пам'ятки, проте внесення цієї суми відбувається після набрання законної сили рішенням суду про викуп пам'ятки, яким

визначено вартість пам'ятки. Відтак, внесена сума вважається повним відшкодуванням вартості, а не попереднім повним відшкодуванням. Попереднє повне відшкодування можливе у разі внесення грошової суми на депозитний рахунок суду до пред'явлення позову про примусове відчуження пам'ятки та до набрання рішенням суду законної сили.

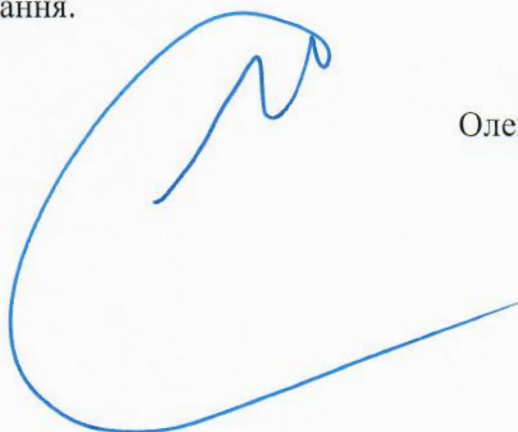
Пропозиції: виключити слово «попереднє» з частини п'ятої статті 21 Закону № 1805-III.

4. Законопроект № 11459 пропонує у частині четвертій статті 45 Закону № 1805-III змінити напрями зарахування коштів, одержаних у вигляді стягнень за порушення законодавства про охорону культурної спадщини, з «спеціального фонду відповідного бюджету» на «спеціальні рахунки органів охорони культурної спадщини та їх використання виключно на заходи щодо охорони об'єктів культурної спадщини». Однак, частиною четвертою статті 13 Бюджетного кодексу України визначено перелік власних надходжень бюджетних установ, до якого не включено коштів, одержаних у вигляді стягнень та напрямки використання таких коштів, які не передбачають заходи щодо охорони об'єктів культурної спадщини.

Пропозиції: залишити частину четверту статті 45 Закону № 1805-III в чинній редакції.

Враховуючи вищевикладене, Асоціація міст України просить врахувати вищенаведені пропозиції та зауваження при доопрацюванні Законопроектів №№ 11481, 11458, 11459 до другого читання.

Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН